

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4668/2021
04.11.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиље – противтужене АА из ..., чији је пуномоћник Санда Сувачар, адвокат из ..., против туженог – противтужиоца ББ из ..., чији је пуномоћник Данијела Попадић, адвокат из ..., ради измене одлуке о вршењу родитељског права, одлучујући о ревизији тужиље - противтужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 228/21 од 03.06.2021. године, у седници већа одржаној 04.11.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље - противтужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 228/21 од 03.06.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П2 604/2019 од 11.03.2021. године, ставом првим изреке, одређено је да се мења пресуда Основног суда у Новом Саду П2 31/2018 од 12.02.2018. године, уколико што се заједничко дете парничних странака мал. ВВ, рођена ...2015. године, поверава на самостално вршење родитељског права оцу ББ, а адреса пребивалишта малолетне ВВ је на адреси оца, ..., ... Ставом другим изреке, обавезана је тужиља – противтужена да на име свог дела доприноса за издржавање мал. ВВ плаћа месечно 100 евра у динарској противвредности према средњем курсу НБС на дан исплате, од 11.05.2020. године па убудуће, док за то постоје законски услови, исплатом доспелих рата одједном, а убудуће сваког 01. до 10. у месецу за текући месец, уплатом на рачун оца законског заступника ББ који се води код „...“ а.д. Ставом трећим изреке, уређено је одржавање личних контаката између тужиље – противтужене као мајке и детета и одређено да ће се исти одвијати: - сваки други викенд у месецу почев од петка у 15,00 часова па до недеље у 18,00 часова и то тако што ће мајка преузимати дете из вртића (или адресе оца) првог дана и враћати дете на адреси оца последњег дана; - у недељу када није викендом код мајке виђање мајке са дететом одвијаће се по договору, тако што ће мајка преузети дете из вртића (или са адресе оца ако дете не иде у вртић) и вратити га сутрадан до 19,00 часова на адресу оца; - за време летњег распуста дете ће проводити код мајке 15 дана у јулу и 15 дана у августу по договору родитеља; - родитељи ће наизменично са дететом проводити државне и верске празнике (Божић, Срећење, Ускрс, 1. мај, Дан примирја) почев од 10,00 часова првог дана празника уз враћање у 18,00 часова последњег дана

празника. Ставом четвртим изреке, тужбени захтев тужиле – противтужене којим је тражено да се измени пресуда Основног суда у Новом Саду П2 31/2018 од 12.02.2018. године тако да се утврди да ће родитељско право у односу на мал. ВВ самостално вршити тужиле као мајка, да се одреди пребивалиште малолетне ВВ на адреси мајке, да тужиле може без сагласности туженог мењати адресу пребивалишта мал. ВВ на територији Републике Србије, да се тужени обавезе да на плаћање издржавања за мал. ВВ, као и захтев за уређење начина одржавања личног односа туженог и мал. детета по моделу ближе описаном као у том ставу изреке, као и захтев за надокнаду трошкова парничног поступка, одбијен је као неоснован. Ставом петим изреке, одређено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 228/21 од 03.06.2021. године, ставом првим изреке, жалба тужиле је одбијена као неоснована и првостепена пресуда је потврђена. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиле за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде другостепеног суда, тужиле је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану одлуку применом члана 408. ЗПП у вези члана 403. став 2. тачка 1. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 55/14 и 87/18) у вези са чланом 202. Породичног закона, Врховни касациони суд је оценио да ревизија тужиле није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог закона, због чега нема повреде из члана 374. став 1. ЗПП на коју се ревизијом неосновано указује.

Према утврђеном чињеничном стању на ком је заснована побијана пресуда, тужиле је рођена ...1985. године, завршила је средњу ... школу, запослена је на ... „ГТ“ у ..., на радном месту ... Тужени је рођен ...1984. године, завршио је ... факултет и запослен је као ... у ДД. Живи сам у ... у стану површине 40 м2, који је у његовом власништву. Заједничко дете парничних странака, мал. ВВ рођена је ...2015. године. Брак странака је разведен судском пресудом Основног суда у Новом Саду П2 31/18 од 12.02.2018. године, којом је поред осталог утврђено и да ће родитељи заједнички вршити родитељско право, а да ће пребивалиште мал. детета бити на адреси пребивалишта мајке, без навођења тачне адресе пребивалишта. Након развода брака тужени је физички напустио стан у ком је породица до тада живела у ..., да би се тужиле потом са дететом преселила у други стан, у статусу подстанара у истом граду. У том периоду странке су имале коректну комуникацију у погледу питања која се тичу заједничког детета, тужиле је била запослена а мал. ВВ је уписана и похађала вртић у ...

У међувремену, тужиле је самовољно, без консултације са туженим, донела одлуку да се са малолетним дететом пресели у други град – у ..., о чему је туженог обавестила 26.04.2018. године, путем вибер поруке. Након пресељења тужиле је себе и

малолетно дете пријавила на адресу тужиљине сестре, али је заправо живела у подстанарском стану где и сада живи. Дете је уписала у вртић у ... који је редовно похађало на основу претходне пријаве пребивалишта и о томе је обавестила туженог. Засновала је ванбрачну заједницу са партнером, са којим је и живела у ..., у стану који је био функционално организован, уредан, опремљен, те задовољавао потребе становања породице. Партнер јој је помогао у свакодневной организацији око мал. ВВ, чувао је док је тужиља на послу, одлазио је по њу у вртић и проводио време са њом. По пресељењу тужиље са дететом у ..., тужени је редовно остваривао контакте са дететом и редовно доприносио издржавању мал. ВВ. У току ове парнице решењем првостепеног суда од 11.05.2020. године одређена је привремена мера и одређено да ће заједничко дете странака боравити на адреси оца и уређен је модел остваривања контакта мајке и детета до правноснажног окончања овог поступка. Дете је прешло да живи у ... код оца, док са мајком редовно одржава контакте. Тужиља од доношења привремене мере није доприносила издржавању. У међувремену је окончала и партнерску везу са ванбрачним партнером и прекинула заједницу живота са њим, те сада живи сама у стану. Према налазу и мишљењу Центра за социјални рад Града Новог Сада од 18.07.2019. године и Градског центра за социјални рад у Београду, Одељење Палилула од 28.10.2019. године (који је резултат заједничког рада органа старатељства) оба родитеља су подобна за вршење родитељског права. Према налазу и мишљењу вештака медицинске психологије од 06.01.2020. године позицију самосталног вршиоца родитељског права треба доделити оцу на основу утврђених емоционалних потреба детета, емоционалне преференција односно емоционалне привржености оцу.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, Врховни касациони суд налази да је побијаном одлуком правилно примењено материјално право, када је ранија правноснажна судска одлука измењена у погледу заједничког вршења родитељског права, поверавањем детета на самостално вршење родитељског права оцу, одређен начин личних контаката малолетног детета са мајком и када је у складу са потребама повериоца издржавања и могућностима дужника, тужиља обавезана да на име свог доприноса за издржавање плаћа по 100 евра месечно у динарској противвредности према средњем курсу НБС почев од 11.05.2020. године, па убудуће док за то постоје законски услови.

Ревизијом се неосновано указује на поступање судова супротно члану 3. став 1. Конвенције о правима детета и члану 266 став 1 Породичног закона, приликом процене да је најбољи интерес детета да буде поверено на самостално вршење родитељског права оцу.

Наиме, родитељско право је лично право родитеља и врши се искључиво у најбољем интересу детета. Садржину родитељског права обухвата старање о детету, чување и подизање, васпитање и образовање, његово заступање и издржавање, као и управљање располагања имовином детета. Дакле, сва ова права и дужности има родитељ коме је дете поверено, чиме се други родитељ који не живи са дететом не лишава родитељског права. Чланом 3. став 1. Конвенције о правима детета предвиђено је да у свим активностима које се тичу деце, без обзира да ли их предузимају јавне или приватне институције социјалног старања, судови, административни органи или законодавна тела, од првенственог су значаја најбољи интереси детета. Ставом другим истог члана, предвиђено је да ће се детету обезбедити таква заштита и брига која је

неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља и других лица која су за дете одговорна. Ова обавеза преузета је чланом 6. Породичног закона, којим је прописано да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета, а чланом 266. истог Закона, је прописано да је суд увек дужан да се у спору за заштиту права детета и у спору за вршење односно лишење родитељског права, руководи његовим најбољим интересом. Пре него што донесе одлуку о вршењу, односно лишењу родитељског права, у смислу члана 270 тог закона, суд је дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима.

Према извештајима стручних усанова, оба родитеља су подобна за вршење родитељског права и приближно истих родитељских компетенција, што значи да су способни да на задовољавајући начин препознају и задовоље потребе мал. ВВ која је узраста 6 година. С тим у вези, судови су имали у виду да је од пресудног значаја за развој и најбољи интерес детета околност да је вештачењем предност додељена оцу, на основу утврђених емоционалних потреба детета, односно емоционалне привржености оцу, а чији су (емоционални и лични) потенцијали као родитеља процењени да више одговарају личности детета, спрам узраста, као и фактора животне и егзистенцијалне стабилности. Наиме, приликом опсервације код оца је регистровано да у односу на мајку показује извесну предност у сегменту емоционалне размене са дететом, комуникације, те подржавајућег васпитног стила, као и васпитно-образовне стимулације. Уочено је да је отац у односу са мал. ВВ емотивно топао и способан да одговори потребама старања, бриге и надзора над дететом. Судови су имали у виду да је од значаја за развој и најбољи интерес детета и околност да је отац високо мотивсан да буде родитељ који ће се самостално старати о детету у чему има и подршку примарне породице, да је мал. ВВ од доношења привремене мере код оца у ... у које окружење је уклопљена, као и да са мајком редовно и несметано одржава контакте.

Имајући у виду све до сада наведено, Врховни касациони суд налази да су нижестепени судови, приликом доношења одлуке о поверавању детета оцу на самостално вршење родитељског права, поступили сагласно члану 3. став 1. Конвенције о правима детета и члану 266 став 1 Породичног закона и правилно проценили најбољи интерес детета, на основу утврђених околности конкретног случаја, као и извештаја стручних усанова и спроведеног вештачења.

Врховни касациони суд је посебно ценио и указивање ревизије, да је тужиља процењена као адекватна у родитељској улози и да се с`обзиром на пол и узраст детета родитељско старање над мал. ВВ повери њој, али је нашао да су исти без утицаја, јер су судови одлуку о поверавању мал. детета донели руководећи се најбољим интересом детета. У смислу тако изнетих ревизијских навода, Врховни касациони суд налази, да су сви елементи процене најбољег интереса детета, па тиме и узраст и пол, потребе детета (емоционалне, васпитне, у вези са становањем и др.) као и способност сваког од родитеља да препозна и задовољи утврђене потребе детета, правилно вредновани у склопу околности утврђених нижестепеним одлукама.

Најбољи интерес мал. детета правилно је процењен и приликом одлучивања о моделу уређења личних односа у смислу члана 61. став 1. Породичног закона. У односу на висину трошкова издржавања малолетног повериоца, која се ревизијом посебно не оспорава, Врховни касациони суд налази да је одлука о издржавању

одређена у новцу донета у складу са чланом 160., 161, 162. и 163. Породичног закона. Месечном сумом за коју је обавезана, тужилци неће бити угрожена њена егзистенција (нема других обавеза издржавања и радно је способна).

Осталим наводима ревизије се кроз указивање на погрешну примену материјалног права заправо понављају наводи из жалбе који су били предмет правилне оцене другостепеног суда, па су исти оцењени као неосновани и без утицаја на другачије одлучивање у овој правној ствари.

Из наведених разлога, применом члана 414. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић